

ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА В СЪВРЕМЕННИТЕ МЕЖДУНАРОДНИ ОТНОШЕНИЯ

Образователно-квалификационна степен: магистър

Форма на обучение и продължителност: редовна форма на обучение с продължителност една година (2 семестъра)

През 2015 г. е получена програмна акредитация за професионално направление 3.3. „Политически науки“ за образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ и „Магистър“ за срок от пет години – 2020 г.

В специалността „Международни отношения“ се подготвят специалисти за дипломатическа, консулска и обща външнополитическа дейност.

Завършилите специалността могат да работят във всички звена и институции по проблемите на международните отношения и външната политика на страната, както в държавния, така и в частния сектор. Могат да се реализират като:

- служители, външнополитически експерти и съветници в централните държавни органи;
- служители в Министерството на външните работи и неговите структури у нас и в чужбина – посолства, консулства, културни служби и др.;
- референти и анализатори в българските ведомства за сигурност и отбрана (по линия на МВР и МО);
- изследователи в научни институти и преподаватели във висши училища;
- външнополитически коментатори и експерти в международните отдели на масмедията;
- специалисти в отделите за международна дейност на държавни учреждения, недържавни, нестопански публични организации, търговски камари, митници, импортно-експортни дружества, както и в представителства на транснационални корпорации, чужди фирми със смесено участие;
- служители в структурите на Европейския съюз и на други международни организации и институции у нас и в чужбина.

Учебното съдържание на специалността „Международни отношения“ е насочено към получаване на системни задълбочени знания, свързани с историята и теорията на международните отношения и външната политика, както и с изучаването на практиката на международните преговори и сключването и изпълнението на международни договори и споразумения. В процеса на обучението си студентите придобиват умения за сравнителен анализ на политически процеси и събития, както и на международни спорове и конфликти, усвояват методи, средства и техники за осъществяване на ефективно външнополитическо прогнозиране. Чрез свободно избираеми дисциплини студентите имат допълнителна възможност да задълбочават своите знания в конкретни, предпочитани от тях, области на науката.

Теоретичната подготовка на студентите се разширява чрез задълбочено изучаване на аспектите, насоките и структурите на балканското сътрудничество, в различни аспекти, проблеми и тенденции в развитието на геополитическата ситуация в региона, както и на целите, принципите и приоритетите във външната политика на страните от Югоизточна Европа. Обект на специализирано обучение са новите тенденции и проблеми на Европейския съюз с оглед на актуалното му развитие и членството на Република България в него. Приети и одобрени са учебни планове и програми, съобразени с въвеждането на кредитната система като част от единното общеевропейско пространство на висшето образование.

Обучението в специалността „Международни отношения“ се осъществява в рамките на Правно-историческия факултет с:

Декан на Правно-историческия факултет: доц. д-р Николай Марин

Ръководител на катедра „Международно право и международни отношения“:
проф. д-р Габриела Белова

У Ч Е Б Е Н П Л А Н
Специалност: Международни отношения – код 08.36-2.3.20

Първа година			
Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
ЮИЕ в системата на международните отношения	6.0	Държавно управление и етнически синдром в ЮИЕ	2.5
Трансгранично сътрудничество в ЮИЕ	6.0	Теория на прехода в Югоизточна Европа	2.5
ЮИЕ – международни отношения и външна политика	6.0	Етноси и религии в Югоизточна-Европа	2.5
Геополитика и сигурност на Балканите	6.0	ЮИЕ и европейската интеграция	2.5
Глобализация и регионални проблеми	6.0	Балканите и прилежащите региони – стратегически зависимости	2.5
		Държавен изпит или защита на дипломна работа	15
Избиреми дисциплини (студентите избират една дисциплина)		Избиреми дисциплини (студентите избират една дисциплина)	
Културно-историческо сътрудничество в ЮИЕ	6.0	Демографски проблеми в ЮИЕ	2.5
Правата на човека в XXI век	6.0	Външна политика на Европейския съюз	2.5
Националният въпрос в ЮИЕ	6.0	Политическо лидерство в ЮИЕ	2.5
	Общо 30		Общо 30

ОБЩО ЗА 1 УЧЕБНА ГОДИНА: 60 КРЕДИТА

АНОТАЦИИ НА УЧЕБНИ ПРОГРАМИ

ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА В СИСТЕМАТА НА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ОТНОШЕНИЯ

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: проф. д-р Александър Рангелов, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: rangelov@swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Лекционният курс „Югоизточна Европа в системата на международните отношения“ има основополагащо място в образователната програма за професионална подготовка на бъдещите магистри по международни отношения. Основните тематични акценти на курса са проектирани от остросюжетните характеристики на регионалните отношения в Югоизточна Европа, имплицирани преодолими форми на опортюнизъм към тенденциите в развитието на международната среда. Основополагаща цел на лекционният курс е тематизацията на същностните измерения на регионалните трансформации и на профила на социалните агенти ,поемащи активите и пасивите в преподреждащите се международни отношения в Югоизточна Европа.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Геополитически и геостратически измерения на Югоизточна Европа; Историческото наследство и спецификата на регионалните противоречия; Иконографията на политическото пространство в Югоизточна Европа; Опозицията националнодържавни интереси и субрегионални интереси; Югоизточна Европа – кръстопът на цивилизации,или заскъснелия ренесанс; Особеностите в семантиката на социокултурното време в Югоизточна Европа и типичните проекции на културнополитическия детерминизъм; Интимната конвергенция на етноконфесионалните предизвикателства пред регионалните отношения; Структурните характеристики на външната среда на регионалните отношения и рефлексите върху политическите режими на балканските страни; Ролята на „външните сили“ в преподреждането на международните отношения; Генеалогия на новия регионализъм; Новият регионализъм и новият световен ред; Специфика и предизвикателства пред институционализацията на отношенията в Югоизточна Европа; Разширяващият се ЕС и Балканите; Евроатлантическата интеграция и новата геополитическа роля на Югоизточна Европа.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Димитър Тюлеков, тел: 073/88 66 21, e-mail: dtulekov@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Учебната дисциплина „Трансгранично сътрудничество в Югоизточна Европа“ заема своето място в професионалната подготовка на бъдещите магистри по международни отношения. Основната цел на обучението по дисциплината е да даде знания за същността и спецификата на трансграничното сътрудничество в регионален и субрегионален план. Тя включва изучаването на теоретични възгледи и понятия, които определят спецификата на двустранните и многостранни взаимоотношения в широкия Черноморски регион.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Границата като геополитическо понятие и регулатор на международните отношения след края на Студената война; Разширението на Европейския съюз; Трансграничното сътрудничество в контекста на европейските инициативи и стратегии; Сътрудничество по линия на ЕС и НАТО; Трансгранично сътрудничество в Югоизточна Европа; Черноморското икономическо сътрудничество; Трансгранично сътрудничество в областта на търсене и спасяване по море; Сътрудничество на страните от Черноморския регион; Програми за защита на критичната инфраструктура; Двустранно сътрудничество с Руската федерация (EMERCOM) и САЩ (FEMA); Участие на Република България в международни хуманитарни операции; Трансграничното сътрудничество в контекста на глобалните и регионалните организации.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ГЕОПОЛИТИКА И СИГУРНОСТ НА БАЛКАНИТЕ

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: Катедра „Международно право и международни отношения“

АНОТАЦИЯ:

„Геополитика и сигурност на Балканите“ е задължителна дисциплина от учебния план на специалност „Международни отношения“ – магистърска степен. Нейният предмет обхваща основните проблеми и съвременни въпроси свързани с този регион. Изучават се закономерните последици и принципи, породени от взаимовръзката на географската среда с политическата обстановка в полуострова. Целта е осигуряването на обобщен информационен достъп към съвременната регионална картина, нейното развитие, възможните форми за разрешаване на съществуващите конфликти и ускоряване на европейския интеграционен процес.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Въведение и обща характеристика на учебната дисциплина „Геополитика и сигурност на Балканите“; Политическа география, геостратегия, геополитика: Определения, школи представители; Национална, регионална, колективна сигурност: същност, измерения и проблеми; Място и значение на Югоизточна Европа и Балканите в геополитическите системи и доктрини през XX век; Геополитически доктрини за сигурност на водещите международни фактори: Европейски съюз, Китай, Русия, САЩ и подходите им за регионална сигурност в Югоизточна Европа; Балканска политика на САЩ: от морално лидерство към евроатлантическа интеграция и масирано икономическо и военно-политическо присъствие. Политиката на Русия и регионалната система за сигурност в ЮИЕ – от „поетапното отстъпление“ до „повторното включване“ на Балканите в зоната на жизнено интереси за Русия; Инициативи и политика за установяване на регионална система за сигурност и сътрудничество в ЮИЕ; Проблеми, кризи и конфликти в Югоизточна Европа през XX и началото на XXI век: исторически предпоставки, типологизация, пътища и средства за налагане на решения; Евроатлантическата интеграция като водеща матрица за сигурност в ЮИЕ – аспекти; развитие, перспективи. Участието на държавите от Югоизточна Европа в общата външна политика и политиката за сигурност на Европейския съюз; Пълноправното членство на държавите от Югоизточна Европа в НАТО: изходни позиции, проблеми, перспективи. Борбата срещу международния тероризъм, глобални и нестандартни рискове и заплахи за сигурността в региона; Геополитическа ситуация в Югоизточна Европа от началото на XXI век до наши дни: аспекти, фактори, проблеми и тенденции.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И РЕГИОНАЛНИ ПРОБЛЕМИ

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Николай Попов, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: npopovilir@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Дисциплината „Глобализация и регионални проблеми“ заема съществено място в професионалната подготовка на бъдещите магистри по международните отношения. Предмет на анализ и обсъждане на предложените теми са феномените глобализация и регионализация. Основната цел на курса е да предостави знания за същността и характеристиките на процесите на глобализация и регионализация. Чрез представянето на различните определения за глобализация и регионализация се разкриват и различните им аспекти.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Същност и особености на глобализацията и регионализацията като процеси; Основни подходи към глобализацията и регионализацията; Политически измерения на глобализацията и регионализацията; Икономически измерения на глобализацията и регионализацията; Културни измерения на глобализацията и регионализацията; Екологични измерения на глобализацията и регионализацията; Основни регионални обединения – институции и функции; Глобализация и регионализация – взаимовръзка и зависимости между процесите; Република България и Европейският съюз в условията на глобализация и регионализация; Политическите идеологии в условията на глобализация и регионализация; Антиглобализмът и алтерглобализмът като предизвикателства на глобализацията и регионализацията; Съвременните проявления на национализма като предизвикателство на глобализацията и регионализацията; Други предизвикателства на глобализацията и регионализацията; Теории за международните отношения в условията на глобализация и регионализацията; Съвременни тенденции и проблеми в развитието на глобализацията и регионализацията.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ И ЕТНИЧЕСКИ СИНДРОМ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Димитър Тюлеков, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: dtylekov@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

„Държавно управление и етнически синдром в Югоизточна Европа“ е задължителна дисциплина за студентите от магистърската програма по „Югоизточна Европа в съвременните международни отношения“. Научният и преподавателски замисъл е въз основата на най-обобщени исторически ретроспекции да се оградят изследователското пространство, като пресечена точка от държавното управление и измеренията на „етническият синдром“ след 1945 г. и особено от края на

Студената война до наши дни. Учебният предмет обхваща поведението на етническите общности в Югоизточна Европа, конкретно-историческата обстановка, която благоприятства техните рецидивиращи крайни прояви и ролята на държавното управление като определящ фактор за задълбочаване или балансиране на етническите взаимоотношения във все още нестабилния регион.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Въведение и обща характеристика на учебната дисциплина „Държавно управление и етнически синдром в Югоизточна Европа“. Методология на научните изследвания, понятиен апарат и речник на специфичните термини; Държавната политика на Османската империя и националният въпрос в Югоизточна Европа; „Балканизацията“ и имперската политика в държавното строителство на Австро-Унгария; Етническото начало в създаването и развитието на балканските национални държави; Мюсюлманското население във вътрешната и външна политика на държавите от Югоизточна Европа; Проблемът Македония в етническата политика на държавите от Югоизточна Европа; Национално-малцинствените проблеми в политиката на държавите от Европейския Югоизток през периода 1945 – 1989 г.; Опити за групиране на етническите проблеми и конфликти в Югоизточна Европа; Международните условия на държавното управление и проявите на етническия синдром в Югоизточна Европа; Република Македония между Албания, България, Гърция и Сърбия; Кипърската република между Гърция и Турция, косовският възел и замиращата държавност в Босна и Херцеговина; Съвременната етномалцинствена обстановка и тревожните поуки за държавното управление в Югоизточна Европа.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ТЕОРИЯ НА ПРЕХОДА В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: гл. ас. д-р Йосиф Кочев, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: kochev_88@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Дисциплината „Теория на прехода в Югоизточна Европа“ разглежда основните проблеми и актуални въпроси на прехода в този регион. Югоизточна Европа стана част от процесите на демократизация, обхванали бившите комунистически режими в Европа след 1989 г. В лекционния курс се акцентира върху сравнителния анализ на преходите в Югоизточна Европа и сродните процеси в Централна Европа (Източна Германия, Чехия, Словакия, Полша, Унгария), Балтийския регион и постсъветското пространство (Русия, Украйна, Грузия, средноазиатските републики). Сравняват се и преходите в балканските страни – немирните преходи – в бивша Югославия (Словения, Хърватско, Македония, Босна и Херцеговина, Сърбия и Черна гора) и мирния преход в България и Румъния. Обръща се внимание на мястото на Югоизточна Европа във външнополитическата стратегия на Европейския съюз, САЩ и Русия. Изследват се водещите политически тенденции в развитието на тези страни и политиките им към другите фактори, имащи интереси в региона, най-вече Турция. Важно обстоятелство към по-горе посочените, което допълва цялостния предмет на дисциплината, са също така и протичащите процеси в Близкия изток и Средиземноморския регион. Като заключение в курса се отделя внимание и на бъдещото място на страните от Югоизточна Европа, включването им в европейския и евроатлантически интеграционен процес. Решаването на вековните международните противоречия в региона на етническа и религиозна основа е най-важната предпоставка и условие от първостепенно значение за тяхното успешно развитие в условията на мир и сътрудничество.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Класическата транзитологична парадигма. Теорията за политическите преходи. Основания и същност. Теории за „преходите към демокрация. Вълните на демократизацията (Хънтингтън). „Дилемите” на прехода (Клаус Оффе) и перспективите за демокрация (Сеймур Липсет). Консолидация на демокрацията и „краят на прехода”; Моделите на преход към демокрация. Доналд Ръстоу, Гилермо О’Донъл, Филип Шмитер, Адам Пшеворски, Лийпхарт. Критика на парадигмата на прехода - Томас Кародърс; Преходът към демокрация в Централна Европа: „Нежните революции” в Източна Германия и Чехия. „РеФолуциите” в Полша и Унгария. Влияние на мирните преходи в Централна Европа върху останалите комунистически държави; Сравнителен анализ на преходите в Югоизточна Европа. Балканските „немирни” преходи. „Телевизионната псевдо-революция” в Румъния. Социалистическият национализъм на Милошевич и разпадането на бивша Югославия. Разпадането на албанския сталинистки режим; Преходите в постсъветското пространство. Начало и край на демократичния преход в Русия. Влияние на олигархичния режим в Русия върху процесите в постсъветското пространство и Югоизточна Европа. „Закъснелите” демократични революции в Украйна и Грузия и тяхното олигархично неутрализиране. Възраждане на средновековните тирании в Средноазиатските републики; Българският мирен преход и неговите алтернативи. Модели на прехода. Етапи на българския преход. Съотношение между политически и икономически преход. Демокрация и пазаризация. Раждането на гражданско общество. Контрадемократична вълна след 2001 г. Популизъм, мутризация и чалгизация на публичното пространство; Лидери и политици на преход. Лидери на умерения преход и запазване на статуквото- Луканов, Сакскобургготски, Станишев. Лидери на промяната – Желев, Димитров, Костов.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ЕТНОСИ И РЕЛИГИИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Валентин Китанов, тел: 073 / 8889508; e-mail: valkitanov@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Програмата на учебната дисциплина „Етноси и религии в Югоизточна Европа“ е с продължителност 30 учебни часа и е предназначена да запознае студентите с геополитическата школа в Европейския съюз. Основната цел на курса е да даде познания за етномалцинствената проблематика в страните от ЮИЕ в тяхната най-нова история и в нашето съвремие. Разглежда се генезисът, формирането и развитието на модерните нации на Балканите, процесите, превратностите в създаването на нации и държави, идеите, програмите и политиката за реализиране на националните програми и доктрини. Специално внимание се отделя на възникването, еволюцията и актуалното състояние на най-значимите етно-малцинствени проблеми в региона, формите на тяхното проявление, опитите за формулиране, налагане на определени решения, въздействието на тези проблеми върху етномалцинствената ситуация в отделните страни и в региона като цяло, ролята и въздействието на външни и извън регионални фактори. Разглеждат се взаимоотношенията: мажоритарни нации – малцинствени общности, законодателното уреждане и политико-практическата реализация на малцинствените права в различните страни от региона, формите и степента на интеграция на малцинствените общности, тяхното участие и представителство в органите на държавната власт на централно и местно равнище, в обществено политическите, неправителствените институции, организации и асоциации.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Етнически и малцинствени въпроси на Балканите: Същност, характер, генезис, еволюция и параметри на етно-малцинствените проблеми на Балканите в ново и най-ново време. Понятие за малцинство/етническа група; подходи за изучаване/парадигми; периодизация; Национални

проблеми и международни противоречия на Балканите (19, 20 и 21 век): формиране на балканските национални държави и съпътстваща лабилност на етноформиращите процеси; тенденции към унионизъм и сепаратизъм; политически решения и институционални модели за решаване на етнически противоречия; Патриотизъм, национализъм, шовинизъм на Балканите: формулиране на великодържавни национални доктрини и програми; форми, средства и методи за тяхното реализиране; влияние и намеса на извън регионални фактори при възникването и решаването на етномалцинствени проблеми; “Балканизация” на малцинствената проблематика: териториално-политически и етномалцинствени промени и процеси на Балканите през 19 и 20 век; възникване на малцинствените проблеми и тяхната интернационализация; Етно-политически и национално-малцинствени проблеми на Балканите между двете световни войни и в периода на “новия ред” през годините на ИСВ: опити за наднационално решаване на малцинствените проблеми след ИСВ и отражението им върху етно-политическата ситуация на Балканите и политиката на страните от региона; модели и политически практики за адресиране на малцинствени проблеми; Етномалцинствените проблеми в периода на “студената война” в регионален вътрешнополитически план: състояние, специфика, развитие; дилемите унитарни-многонационални държави, федералистични проекти и практики; институционализиране на етномалцинствени деления; малцинствената проблематика във вътрешната политика на балканските страни и в междудържавните отношения на Балканите; Етномалцинствената ситуация на Балканите през 80-те и 90-те години на 20 век: нарастване на конфликтния потенциал на етномалцинствените проблеми в контекста на промените в държавно-териториалната в региона с края на блоковото противопоставяне; етнификация на вътрешното и регионалното политическо пространство; разпадане на многонационални формации – етномалцинствени кризи и конфликти в хода на югокризата и формиране на дъга на нестабилност в ЮИЕ; Новите стари национализми на Балканите в края на 20 и началото на 21 век: приемственост и нови измерения на национализмите на Балканите – парадигми за изследване и обяснителни подходи; съвместимост и противопоставяне на процесите на национално и държавно изграждане и демократизация; синдрома “шагренена кожа” и “падащото домино” при активиране и развитие на етномалцинствените проблеми на Балканите; Подходи за изследване и анализ на етномалцинствените проблеми на Балканите и намесата на външни фактори: същностни характеристики, равнища на причинност и фази в развитието на етномалцинствената ситуация в триадата “проблем-криза-конфликт”; триадичната връзка на Брубејкър като рамка за анализ на етномалцинствените проблеми на Балканите; Етномалцинствената ситуация на Балканите в края на 20 и началото на 21 век в контекста на правно-юридическата регламентация и утвърждаването на над-национални стандарти: ролята на извънрегионални фактори за развитие и решаване на етномалцинствени проблеми; роля и влияние на международни структури и организации в разработването и налагането на стандарти; етномалцинствените проблеми и евроинтеграционните процеси на Балканите.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Диана Велева, тел: 073 / 8889508; e-mail: velevad@swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Основната цел на лекционния курс е студентите да придобият задълбочени познания за развитието на държавите от Югоизточна Европа след Втората световна война и за процесите на интеграция на региона към Европейския съюз. Като част от специализираната подготовка на магистрите от специалност „Международни отношения“, съдържанието на курса е ориентирано към

изследване и анализиране на характеристиките, параметрите и промените във външнополитическата ситуация в Югоизточна Европа от края на Втората световна война до наши дни. Изясняват се приоритетите, етапите и проблемите във външнополитическата активност на държавите от региона. Специално внимание се отделя на коренните изменения в геополитическата и външнополитическата ситуация в Югоизточна Европа през 90-те години на XX век, свързани с появата на нови субекти на междудържавни отношения. Акцентира се върху процесите на европейска интеграция на страните от Югоизточна Европа.

Дисциплината е разработена въз основа на проблемно-хронологичния и сравнително-аналитичния подход, като се извеждат основните характеристики на европейската интеграция в Югоизточна Европа. Курсът е изготвен на базата на официални източници, документи, научна периодика и др.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Югоизточна Европа и последиците от Втората световна война; Югоизточна Европа в условията на блоковото противопоставяне; Държавите от Югоизточна Европа и общоевропейският процес; Радикални промени в геополитическата ситуация и външнополитическата обстановка в Югоизточна Европа през 90-те години на XX век Роля и място на Югоизточна Европа за изграждането на система за сигурност в Европа. Инициативи и активност за възстановяване на сътрудничеството в региона; Външни фактори в развитието на Югоизточна Европа след разпадането на блоковете. Политика и интереси на ЕС, САЩ и Русия. Ролята на международните организации; Евро-атлантическата интеграция на държавите от Югоизточна Европа – изходни позиции, предприєдинителни преговори, резултати; Перспективи за членство в ЕС на държавите от Западните Балкани и Турция.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използват и мултимедийни презентации. Самостоятелната подготовка предвижда контролни работи и разработване на теоретични теми. Окончателната оценка по дисциплината се формира след полагане на писмен изпит, като съотношението между текущата и изпитната оценка е 1:1.

БАЛКАНИТЕ И ПРИЛЕЖАЩИТЕ РЕГИОНИ – СТРАТЕГИЧЕСКИ ЗАВИСИМОСТИ

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Диана Велева, тел: 073 / 8889508; e-mail: velevad@swu.bg

АНОТАЦИЯ:

„Балканите и прилежащите региони-стратегически зависимости“ е задължителна дисциплина от учебния план на специалност „Международни отношения“ – магистърска степен. Целта е в рамките на 30 лекционна часа да бъдат запознати студентите със специфичните особености на региона и проблемите свързани с неговото развитие. Представят се основните проблеми и актуални въпроси свързани с този регион. Обръща се внимание на мястото на Европейския югоизток във външната политика на големите европейски страни. В тази връзка непосредствено се изучават и водещите политически тенденции на другите основни центрове, имащи стратегически интереси в региона, а именно САЩ, Китай и Русия. Важно обстоятелство към по горе посочените, което допълва цялостния предмет на дисциплината са също така и протичащите процеси в Близкия изток и Средиземноморския регион. Като заключение в курса се отделя внимание и на бъдещото място на страните от Балканите в европейския интеграционен процес, В тази посока се разглеждат и възможните модели за преодоляване на препятствията пред региона и неговото пълноценно интегриране в Европейския съюз.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Балканският полуостров – неразривна част от европейския континент. Вековни политически, военни, икономически и културни връзки и зависимости; Мястото на страните от Балканския полуостров във външната политика на големите европейски държави; Нови тенденции

във външнополитическата стратегия на ЕС след започване на процесите на демократизация на бившите социалистически страни от Балканския полуостров; Войната срещу СР Югославия – стремеж на САЩ да нанесат удар срещу традиционното присъствие на европейските страни на Балканите и разширят собственото си влияние в някои балкански държави. Руската политика на Балканския полуостров. Традиционни връзки, влияние и нови тенденции; Балканите и страните от Близкия изток и Източното Средиземноморие. Исторически връзки и многостранно сътрудничество; Страните от Югоизточна Европа – стратегическо предимство към районите, богати на енергийни ресурси; Разрешаването на международните спорове и конфликти в страните от Балканския полуостров – важно условие за тяхното сполучливо интегриране с Европейския съюз.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ПРАВАТА НА ЧОВЕКА В XXI ВЕК

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: гл. ас. д-р Анна Христова, тел: 073/88 66 21, e-mail: annahristova@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Процесите на обновяване на законодателството и развитие на административната и юридическата практика у нас, приемането на България за член на Съвета на Европа, Европейския съюз, НАТО и ратифицирането на редица международни договори по правата на човека обуславят потребността от изучаване на проблематиката по защита правата на човека.

Учебната дисциплина разглежда основни въпроси на ученията за правата на човека, системата на фундаменталните права и свободи, както и способите и механизмите за тяхната защита. Правата на човека са разгледани като предмет на вътрешното и на международното право.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Тематичното учебно съдържание е обособено в три основни модула: Общи въпроси на правата на човека; Инструменти и механизми за защита на правата на човека; Специфични въпроси на правата на човека.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит, като се взема предвид работата на студентите по време на семестъра.

НАЦИОНАЛНИЯТ ВЪПРОС В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: Димитър Тюлеков, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: dtylekov@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

„Националният въпрос в Югоизточна Европа“ е избираема дисциплина от учебния план на специалност „Международни отношения“ – магистърска степен. Нейният предмет обхваща произхода и развитието на националната идея, създаването и укрепването на националните държави

в Европейския Югоизток. Целта на курса е информиране на студентите за националотериториалните спорове, националномалцинствени конфликти и етнически взаимоотношения в Югоизточна Европа до 1945 г.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Тематичното учебно съдържание е обособено в три основни дяла/модули: Националният въпрос в Югоизточна Европа – същност, етапи и методологични измерения; Националният въпрос в Югоизточна Европа от Берлин до Версай, 1878-1919 г.; Националномалцинственият въпрос и международните отношения в Югоизточна Европа, 1919-1945 г. Основните теми са: Въведение и обща характеристика на учебната дисциплина „Националният въпрос в Югоизточна Европа“. Методология на научните изследвания, понятиен апарат и речник на специфичните термини; Балканското Възраждане и процесите на национално съзряване в Югоизточна Европа; Великите сили и вътрешните фактори за решаване на националния въпрос в Югоизточна Европа. (до Берлинския конгрес, 1878 г.); Балкани, Югоизточна Европа или отново за националните стереотипи на народите в региона; Берлинските рамки на националния въпрос в Югоизточна Европа; Балканските народи срещу две вековни империи или националноосвободителните движение на албанци, българи и гърци в Османската империя и на югославяни и румънци срещу Австро-Унгария; Съдбоносната военна битка за подялбата на двете имперски териториални наследства: османското и австроунгарското и поуките от балканското военно време, 1911-1913 г. и 1914-1918 г. Националният въпрос в Югоизточна Европа по време на Парижката мирна конференция, 1919 г.; Проблемът за националните малцинства в Югоизточна Европа и международните отношения през междувоенния период, 1919-1939 г.; Антихитлеристката коалиция, балканската антифашистка съпротива: комунистическа/демократическа и националният въпрос в Югоизточна Европа, 1939 - 1945 г.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ПОЛИТИЧЕСКО ЛИДЕРСТВО В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л.+ 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Николай Попов, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: npopovilir@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Учебната дисциплина „Политическо лидерство в Югоизточна Европа“ заема своето място в професионалната подготовка на бъдещите магистри по международни отношения. Основната цел на обучението по дисциплината е да даде знания за същността и особеностите на политическото лидерство в Югоизточна Европа. Тя включва изучаването на основни теоретични възгледи и понятия, а също така и анализирането на особеностите на политическото лидерство в Югоизточна Европа.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Лидерството като понятие и явление; Основни подходи при изучаването на лидерството; Методики за разпознаването на лидерството; Видове лидерство; Същност и особености на политическото лидерство; Политически елит и политическо лидерство; Формиране на политическите лидери; Типология на политическото лидерство; Политически стил на лидерите; Роля на политическото лидерство; Характерни особености на политическото лидерство в Югоизточна Европа в периода на Студената война; Основни политически лидери в Югоизточна Европа в периода на Студената война; Сравнителен анализ на политическото лидерство в Югоизточна Европа и света; Съвременни аспекти на политическото лидерство в Югоизточна Европа; Глобализация и политическо лидерство.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционен утвърден начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ВЪНШНА ПОЛИТИКА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л. + 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: доц. д-р Николай Марин, тел: 073 / 88 66 21; e-mail: marin@law.swu.bg

АНОТАЦИЯ:

Учебната дисциплина е предназначена за студенти по специалността „Международни отношения“- магистърска степен. Основната цел на лекционния курс е студентите да придобият знания за „Външните отношения на ЕС“, който се оформя като влиятелен субект на международната сцена. В дисциплината са включени основни теми, които разглеждат външните отношения на ЕС и тяхната разлика от Общата външна политика и политика за сигурност на ЕС (ОВППС). На следващо място е поставен акцент върху историческото развитие и особености, при които се реализират външните отношения. Обръща се внимание на участието в тези процеси както на държавите членки, така и на европейските институции и техните правомощия във външните отношения. В лекционния курс се разглеждат и процесите, които оказват влияние върху многостранните външнополитически връзки, формирането на външнополитическите съюзи свързани с ролята на ЕС по редица важни международни проблеми. Особено внимание се отделя на новите тенденции след перспективи на евро-американските взаимоотношения и новата стратегия за развитие на Европейска политика за съседство към държавите от постсъветското пространство и Средиземноморския регион.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Същност на отношенията Външните отношения на ЕС; Принципи и методи на функциониране на външните отношения; Отграничение между Външни отношения и Обща външна политика и политика за сигурност на ЕС; Институционален механизъм за осъществяване на външните отношения на ЕС; Основни приоритети във външните отношения на ЕС; Глобални партньори на ЕС при осъществяване на външните отношения; Изключителна компетентност на ЕС относно Външните отношения; Предизвикателства пред Външните отношения на ЕС; Роля и значение на външните отношения към страните с европейска перспектива; Външните отношения основен фактор за задълбочаване на сътрудничество на ЕС с държавите от Азия; Основни задачи пред външните отношения на ЕС за решаване на проблемите в Африка; Външните отношения и Западните Балкани; Взаимодействие между външните отношения и Европейската политика за съседство; Роля и значение на Европейския съюз в международната политика.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционен утвърден начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.

ДЕМОГРАФСКИ ПРОБЛЕМИ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

ECTS кредити: 2.5

Седмичен хорариум: 2л. + 0су + 0лу + 0пу

Форма на проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Методическо ръководство: Правно-исторически факулт, Катедра „Международно право и международни отношения“

Лектори: Катедра „Международно право и международни отношения“

АНОТАЦИЯ:

Дисциплината „Демографски проблеми в Югоизточна Европа“ е избираема за студентите от магистърската програма по международни отношения. Тя е от съществена важност за професионалната подготовка на бъдещите магистри. Основната цел на обучението е да се дадат задълбочени знания за съвременното състояние на развитието на човешкия потенциал и за перспективите и спецификата в демографското развитие на страните от Югоизточна Европа. Учебната дисциплина дава фундаментални знания по въпросите на демографската картина, на процесите и явленията, от които зависи демографското бъдеще на отделните страни и прави сравнителен анализ на демографските различия между държавите.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИСЦИПЛИНАТА:

Особеностите на обучението се обуславят от актуалния характер на демографските процеси и необходимостта от тяхното задълбочено познаване. Тематиката на курса се свързва с другите изучавани дисциплини по проблемите на Югоизточна Европа. Изучават се предмета и основните категории на демографската наука, както и особеностите на глобалната и регионалната демографска ситуация. Учебната дисциплина се фокусира върху основни тенденции в съвременното демографско развитие на страните от Югоизточна Европа. Анализират се измеренията на демографската криза в част от страните в Югоизточна Европа. Анализират се причините от културно и социално-политическо естество, поради които в част от държавите в региона броят на хората засега нараства. Посочват се тенденциите за демографското развитие и се анализира мястото и ролята на региона от гледна точка на демографското бъдеще на обединена Европа. Специално внимание се отделя на дълбочината на демографската криза в България и възможните пътища за излизане от кризата. Проследяват се миграционните процеси и демографската политика на отделните страни.

ТЕХНОЛОГИЯ НА ОБУЧЕНИЕТО И ОЦЕНЯВАНЕ:

Лекционният курс се провежда по традиционно утвърдения начин, като се използва и мултимедия. Самостоятелната подготовка предвижда решаване на контролни задания и разработване на теми с теоретична насоченост. Окончателната оценка по дисциплината се формира след положен писмен изпит.